

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci
žalobce: **J. P.**, bytem M. L., zastoupeného: JUDr. Lubomír Müller, advokát, se sídlem
Symfonická 1496/9, 158 00 Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen **ČSSZ**), v řízení o žalobě ze dne 1.5.2016 proti
rozhodnutí žalované ze dne 12.4.2016 č.j. X o příplatek k důchodu,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou ze dne 1.5.2016 se žalobce domáhal přezkoumání *napadeného rozhodnutí žalované ze dne 12.4.2016 č.j. X* kvůli nesprávnému právnímu posouzení žalovanou. Žalobce uvedl, že rozhodnutím žalované ze dne 18.6.2004 mu byl přiznán příplatek k důchodu dle zákona č. 87/1991 Sb., *o mimosoudních rehabilitacích* (dále jen **zákon**), za dobu jeho služby ve vojenském táboře nucených prací od 5.9.1950 do 31.12.1953, a to ve výši 600,-Kč měsíčně. Dále uvedl, že dne 24.1.2016 požádal, aby mu byl přiznán příplatek podle stejného zákona za období jeho nuceného pobytu v centralizovaném klášteře v Bohosudově od 13.4.1950 do 4.9.1950, ale žalovaná žádost zamítla rozhodnutím ze dne 16.2.2016 č.j. X s tím, že internace v klášteře nedosáhla období 12 měsíců, jak to vyžaduje ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zákona. V daném případě je třeba dle něho dobu strávenou v klášteře přičíst k době, kdy byl zařazen ve vojenském táboře nucených prací, ovšem podle žalované, doby strávené v centralizovaném klášteře a ve vojenském táboře nucených prací sčítat nelze, neboť jde o různé nároky. Žalobce odkázal na judikaturu Nejvyššího správního

soudu (dále jen **NSS**) a Ústavního soudu ČR (dále jen **ÚS**). Závěrem navrhl, aby soud napadené i jemu přecházející rozhodnutí zrušil a požádal o náhradu nákladů řízení. (*K žalobě připojil kopii napadeného i jemu předcházejícího rozhodnutí.*)

Napadeným rozhodnutím ze dne 12.4.2016 č.j. X žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 16.2.2016, jímž zamítla žádost žalobce o příplatek k důchodu pro nesplnění podmínek § 29 odst. 2 písm. c) zákona. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 12.4.2016 žalovaná mimo jiné uvedla, že žalobci byl rozhodnutím ČSSZ ze dne 18.6.2004 od 1.1.1996 přiznán za výkon služby u pomocných technických praporů od 5.9.1950 do 31.12.1953 příplatek k důchodu podle § 24 odst. 4 zákona. Dne 24.1.2016 uplatnil žalobce žádost o příplatek k důchodu, ve které uvedl, že žádá příplatek za období nuceného pobytu v centralizačním klášteře v Bohosudově (dále též **klášter**) v období od 13.4.1950 do 4.9.1950, k čemuž žalovaná citovala znění § 29 odst. 1 a 2 zákona a dále uvedla, že k internaci žalobce do kláštera došlo dne 13.4.1950 a pobyt trval do 4.9.1950, kdy došlo k jeho zařazení do služby v pomocném technickém praporu (dále též **PTP**). Uvedená doba nečiní alespoň 12 měsíců a není tak splněna podmínka stanovená § 29 odst. 2 zákona pro přiznání příplatku podle § 29 odst. 1 zákona. K námitkám žalobce, že je třeba přičíst období jeho internace v centralizačním klášteře k době, za kterou byl přiznán příplatek podle § 24 odst. 4 zákona a poskytnout tedy příplatek souhrnně za dobu internace a za dobu služby v PTP žalovaná uvedla, že v zákoně je nejprve v § 24 odst. 4 upraven příplatek k důchodu ve výši 15 Kč za každý měsíc služby osob uvedených v § 18 odst. 1 zákona, tj. osoby zařazené do vojenských táborů nucených prací, za které se považují mimo jiné PTP (dále též **příplatek za zařazení**) a následně jsou v § 29 odst. 1 zákona upraveny nároky mimo jiné osob uvedených v § 18 odst. 2 zákona, tj. řeholníků a kněžích internovaných v centralizačních klášterech s režimem obdobným táborům nucených prací. V tomto případě se jedná o nároky uvedené v § 25 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zákona č. 47/1991 Sb. (dále též **nároky za internaci**). Příplatek za zařazení se přiznává za dobu zařazení ve vojenských táborech nucených prací, zatímco nároky za internaci se přiznávají za dobu internace v centralizačních klášterech. Vzhledem k tomu, že za každou z uvedených dob náleží rozdílné nároky, nelze takové doby pro účely splnění podmínek pro přiznání těchto jednotlivých nároků sčítat a poskytnout za jejich souhrn pouze příspěvek za zařazení nebo pouze nároky za internaci. Stejně tak není možné uvedené doby sečíst pouze za účelem splnění podmínky uvedené v § 29 odst. 2 písm. c) zákona pro přiznání nároků za internaci, neboť ta se výslovně vztahuje pouze na dobu zařazení v táboře nucených prací nebo centralizačních klášterech s režimem obdobným táborům nucených prací a nikoli na dobu zařazení ve vojenském táboře nucených prací. Vzhledem k tomu, že pro každou z výše uvedených dob byly stanoveny jiné nároky včetně vlastních podmínek pro vznik nároku na ně, je zřejmé, že dobu, kdy byl žalobce zařazen do vojenského tábora nucených prací, a dobu, kdy byl internován v centralizačním klášteře, nelze pro účely splnění zákonem stanovených podmínek sečíst, neboť v takovém případě by nebylo účelné rozlišovat více nároků a pozbylo by smyslu upravovat je v různých ustanoveních zákona, proto žalovaná námitky zamítla.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě dne 31.5.2016 shrnula dosavadní průběh řízení a dále uvedla, že pokud jde o žalobcův odkaz na rozsudek NSS sp.zn. 4Ad 89/2007 (*pozn. správně je sp.zn. 4Ads 89/2007*), v této věci uvedený soud judikoval, že pro účely přiznání

zvláštního příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. je třeba sečíst dobu soudně rehabilitovaného věznění s dobou služby ve vojenském táboře nucených prací (dále jen **VTNP**). Předmětný zákon totiž v ust. § 5 odst. 1 písm. c) nárok na tuto dávku podmínil trváním rozhodné skutečnosti v rozsahu alespoň 12 měsíců, avšak způsobem, který pro splnění této podmínky výslovně neumožňoval sčítat dobu soudně rehabilitovaného věznění uvedenou v bodě 1 s dobami pobytu v zařízeních uvedených v bodě 2, jinak řečeno zakotvením nároků odvíjejících se od soudní rehabilitace a nároků odvíjejících se od mimosoudní rehabilitace do dvou samostatných bodů neumožňoval tyto doby sčítat. Pro účely splnění podmínky 12 měsíců bod 2 citovaného ustanovení umožňuje (a vždy umožňoval) sčítat dobu služby ve VTNP s dobou pobytu v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru anebo v centralizačním klášteře, takže otázkou sčítání těchto dob se zmíněný judikát vůbec nezabýval (nemusel zabývat). Kromě toho, a to je dle žalované podstatné, zvláštní příspěvek k důchodu náleží osobám splňujícím stanovené podmínky v jednotné, pevnou částkou stanovené výši (původně 2.500/1.250 Kč, od splátky splatné v lednu 2010 v částce 2.676/1.338 Kč měsíčně); celková délka trvání rozhodné skutečnosti tedy nemá vliv na výši této dávky, zatímco výše příplatku k důchodu se vždy odvíjí od délky jejího trvání. Dále uvedla, že žalobce se dožaduje sčítání nároků upravených odlišnými zákony. Příplatek k důchodu za dobu služby ve VTNP je dávkou náležející podle § 24 odst. 4 zákona a přiznává se osobě splňující podmínky stanovené v § 18 odst. 1 zákona. Naproti tomu v případě osob umístěných v centralizačním klášteře sice podmínky vymezuje rovněž zákon č. 87/1991 Sb. (v § 29 odst. 1, 2), avšak náleží jim nároky uvedené v § 25 zákona č. 119/1990 Sb., jde tedy o dávku náležející podle jiné právní normy. Již z toho důvodu je podle žalované vyloučena možnost dobu služby ve VTNP a dobu pobytu v centralizačním klášteře sčítat, nehledě na to, že zákonodárce v § 29 zákona svou vůli přiznat příplatek k důchodu za pobyt v centralizačním klášteře zcela jednoznačně formuloval tak, že tato dávka nenáleží všem osobám, které tam byly zařazeny, ale pouze těm z nich, které tam byly zařazeny (po případném přičtení doby zařazení v táboře nucených prací, resp. na Slovensku v pracovních útvarech) po dobu alespoň 12 měsíců. S ohledem na to žalovaná nepovažuje za přiléhavý ani žalobcův odkaz na judikaturu ÚS, a naopak sama poukázala na Ústavním soudem opakovaně konstatovaný závěr, podle něhož cílem rehabilitačních předpisů není a ani nemůže být náprava veškerých v minulosti utrpěných křivd, ale pouze některých z nich. Žalobu navrhla jako nedůvodnou zamítnout a vyjádřila se i k vyčíslení nákladů řízení žalobcem, když rozhodnutí, proti němuž je vedeno soudní řízení, je rozhodnutím ve věcech důchodového pojištění, a nárok žalobce, jehož se domáhá, je nárokem fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění. Uvedenou záležitost je tedy nutno podřadit pod § 9 odst. 2 vyhlášky č. 117/1996 Sb., *o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb* (advokátní tarif, dále jen **AT**). Odkázala i na rozsudky NSS. Žalované je z úřední činnosti znám rozsudek NSS ze dne 10.11.2015 č.j. 1Ads 73/2015-52, nicméně v tomto rozhodnutí soud změnu dosavadní praxe týkající se vyčíslení nákladů řízení nikterak neodůvodnil a žalovaná neměla možnost proti výroku III. shora uvedeného rozsudku podat opravný prostředek.

Ze zaslaného dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně žalobce vyplývá, že napadené rozhodnutí ze dne 12.4.2016 bylo žalobci doručeno téhož dne a obsah spisu odpovídá skutečnostem uvedeným v napadeném rozhodnutí i ve vyjádření žalované ze dne 31.5.2016.

Žalobce v podání ze dne 12.7.2016 sdělil, že sporná otázka spočívá v tom, zda pro účely příplatku k důchodu podle zákona č. 87/1991 Sb., lze počítat dobu strávenou ve vojenském táboře nucených prací a centralizovaném klášteře, či nikoli. K uvedenému sdělil, že obě formy perzekuce spolu bezprostředně souvisely a navazovaly na sebe. Žalobce byl totiž z centralizovaného kláštera odvelen přímo do vojenského tábora nucených prací. Obě formy perzekuce se odškodňují podle stejného zákona, na čemž nic nemění ani podpůrný odkaz na ustanovení § 25 zákona č. 119/1990 Sb. Žalovaná odmítá žalobcův poukaz na rozsudek NSS sp.zn. 4Ads 89/2007 s tím, že se tento judikát týká počítání rehabilitované doby nezákonného věznění a služby ve vojenském táboře nucených prací pro účely zákona č. 357/2005 Sb. K tomu žalobce uvedl, že jestliže se má počítat doba rehabilitovaného nezákonného věznění (dle zákona č. 119/1990 Sb.) a služby ve vojenském táboře nucených prací (dle zákona č. 87/1991 Sb.) pro účely nároku podle zákona č. 357/2005 Sb., pak tím spíše by se měly počítat doby pobytu v centralizovaném klášteře (dle zákona č. 87/1991 Sb.) a služby ve vojenském táboře nucených prací (dle zákona č. 87/1991 Sb.) pro účely nároku podle zákona, který upravuje oba nároky (tj. zákon č. 87/1991 Sb.). Žalobce opětovně poukázal na nálezy ÚS. Pokud jde o metodiku výpočtu nákladů řízení, k tomu žalobce uvedl, že v rozsudku NSS ze dne 24.6.2010 č.j. 6Ads 170/2009-46 se říká: „Zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. má charakter odškodňovací, rehabilitační či satisfakční dávky, není dávkou sociálního zabezpečení.“ Závěrem setrval na žalobě a navrhl, aby soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť skutková podstata věci je nesporná a jde jen o její právní vyhodnocení; aktualizoval i vyčíslení nákladů řízení.

Následně žalovaná ve vyjádření ze dne 24.8.2016 uvedla, že nespatřuje žádné právní opory pro žalobcovo tvrzení o nutnosti počítat obě doby pouze na základě toho, že na sebe „bezprostředně navazovaly“. Žalobcův požadavek má věcné, nikoli právní opodstatnění, neboť „samostatná“ doba jeho pobytu v centralizačním klášteře činící necelých 5 měsíců mu není způsobila nárok na příplatek založit. Žalovaná má nadále za to, že je nutno rozlišovat vymezení okruhu oprávněných osob, resp. podmínek, za nichž jim příslušné nároky náležejí (§ 29 odst. 2 zákona), od vymezení nároků samotných (§ 29 odst. 1 zákona stanovící, že těmto osobám náležejí nároky uvedené v § 25 zákona č. 119/1990 Sb.). Podle názoru žalované tedy nelze hovořit o „podpůrném odkazu“ na zákon č. 119/1990 Sb., neboť považuje za nesporné, že oprávněné osoby jsou definovány v zákoně č. 87/1991 Sb., náležejí jim však nároky upravené jiným zákonem (č. 119/1990 Sb.). Žalovaná zopakovala své předchozí argumenty a uvedla, že žalobce požaduje počítat dobu služby ve VTNP, za níž náleží příplatek podle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., s dobou pobytu v centralizačním klášteře, za níž náleží (trvala-li, po případném přičtení doby pobytu v táboře nucených prací nebo pracovním útvaru, alespoň 12 měsíců) příplatek k důchodu podle § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb. Požadavek na sečtení obou dob se přitom věcně opírá o podmínku minimální doby 12 měsíců stanovenou právě a pouze pro vznik nároku na příplatek k důchodu z titulu pobytu v centralizačním klášteře. Žalobce tedy de facto požaduje přičíst k době pobytu v centralizačním klášteře dobu služby ve VTNP a nikoli naopak (neboť pro vznik nároku na příplatek k důchodu z titulu služby ve VTNP podle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. není stanovena žádná minimální doba), tedy v podstatě žádá přiznat za obě doby příplatek dle § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb. (a nikoli podle zákona č. 87/1991 Sb.). Z podmínek nároku na příplatek k důchodu

stanovených v § 29 odst. 2 zákona vyplývá zcela zřetelně vůle zákonodárce poskytnout odškodnění nikoli plošně, tedy z titulu „pouhého“ zařazení osoby do tábora nucených prací nebo pracovního útvaru anebo centralizačního kláštera, ale pouze v případě, že dosáhla-li míra postižení dotyčné osoby určité intenzity. Takto vymezené podmínky nelze - s ohledem na opakovaně konstatovaný závěr ÚS, podle něhož cílem rehabilitačních předpisů není a ani nemůže být náprava veškerých v minulosti utrpěných křivd - považovat za ústavně nekonformní. Žalovaná nadále setrvala na tom, že rozhodnutí, proti němuž je vedeno soudní řízení, je rozhodnutím ve věcech důchodového pojištění, a nárok žalobce, jehož se domáhá, je nárokem fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění, uvedenou záležitost je tedy nutno podřadit pod § 9 odst. 2 AT. Závěrem navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl a souhlasila s tím, aby soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání.

Žalobce dne 29.8.2016 v podání sdělil, že žalovaná uznává, že žalobcův požadavek má věcné opodstatnění, ale popírá jeho opodstatnění právní, neboť oprávněné osoby jsou sice definovány v zákoně č. 87/1991 Sb., ale nároky jsou upravené zákonem č. 119/1990 Sb. Podstata nároku dle něho vzniká právě definicí oprávněné osoby podle zákona č. 87/1991 Sb. a zákon č. 119/1990 Sb. upravuje pro osoby zadržované v centralizovaném táboře pouze výši nároku. Žalovaná tvrdí, že žalobce požaduje sčítat dobu služby ve VTNP, za niž náleží příplatek podle § 24 odst. 4 zákona (kde není 12 měsíční podmínka trvání služby) s dobou, za niž náleží příplatek podle § 25 odst. 7 zákona č. 119/1990 Sb., v platném znění (kde 12 měsíční podmínka existuje). Podstatné je, že ve svém součtu 12 měsíční podmínka je splněna. Pokud jde o výši nároku, nucený pobyt v centralizovaném klášteře by měl být v případě žalobce kompenzován částkou 15,-Kč/měsíc, ať už se počítá podle § 24 odst. 4 zákona, nebo podle § 25 odst. 7 písm. b) zákona č. 119/1990 Sb. Žalobce dále zopakoval své dřívější argumenty i k otázce nákladů řízení, které opět specifikoval.

Dne 25.10.2016 žalovaná ve svém podání pouze setrvala na svých předcházejících vyjádřeních a stanoviscích.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., *soudní řád správní*, v platném znění (dále jen *s.ř.s.*), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen *správní orgán*). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).

Soud v této věci rozhodl dle § 51 odst. 1 s.ř.s. bez nařízení jednání, když s tímto postupem žalobce i žalovaná výslovně souhlasili.

Podle § 24 odst. 4 zákona za účelem zmírnění křivd **způsobených osobám uvedeným v § 18 odst. 1 se k důchodu poskytuje příplatek 15 Kčs za každý měsíc této služby**. Příplatek k důchodu se vyplácí jen do výše, která spolu s důchodem nepřevyšuje nejvyšší výměru důchodu stanovenou zvláštními předpisy. Pro příplatek k důchodu platí obdobně § 58a zákona č. 100/1988 Sb., *o sociálním zabezpečení*, ve znění zákona č. 306/1991 Sb.

*Dle § 18 odst. 1 zákona se zrušují rozkazy, kterými byli občané označeni za politicky nespolehlivé **zařazení v letech 1948 až 1954 do vojenských táborů nucených prací** po dobu základní vojenské služby a výjimečného vojenského cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb., branný zákon. **Za vojenské tábory nucených prací se pro účely tohoto zákona považují** silniční prapory ženijního vojska zřízené od 2.8.1948 do 1.9.1950 a **pomocné technické prapory** a vojenské báňské oddíly, jejichž příslušníci byli na důlní práce odvedeni od 25. února 1948 do 1. září 1950 a pracovali v dolech nejméně 12 měsíců bez předepsaného pravidelného střídání. Příslušníci vojenských báňských oddílů uvedených ve větě druhé, se považují za osoby oprávněné podle § 14 odst. 2, i kdyby nebyli do vojenských báňských oddílů zařazení na základě rozkazů.*

*Podle § 29 odst. 1 zákona občanům, kteří byli zařazení do tábora nucených prací nebo pracovního útvaru rozhodnutím, jež se zrušuje podle § 17 zákona a **řeholníkům a kněžím internovaným v centralizačních klášterech s režimem obdobným táborům nucených prací (§ 18 odst. 2 zákona)**, se přiznávají nároky uvedené v § 25 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb.*

Podle § 29 odst. 2 zákona ustanovení odstavce 1 se použije jen v případě občanů,
a) na kterých byl vykonán trest smrti,
b) kteří zemřeli v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru,
c) **kterí byli zařazení v táboře nucených prací nebo centralizačních klášterech s režimem obdobným táborům nucených prací nebo v pracovním útvaru alespoň 12 měsíců.**

Dle § 25 odst. 7 zák.č. 119/1990 Sb. poškozený může žádat, aby mu byly místo nároků vyplývajících z ustanovení předchozích odstavců poskytnuty měsíční příplatky k důchodu v částce:

- a) 20 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody, ve kterém poškozený konal práce za zvlášť obtížných pracovních podmínek, které by odůvodňovaly jejich posuzování jako zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie,
- b) 15 Kčs za každý měsíc vazby a výkonu trestu odnětí svobody v ostatních případech.

V této věci se žalobce podanou žalobou domáhá zrušení napadeného rozhodnutí ze shora uvedených důvodů. Soud pak na základě všech zjištěných skutečností dospěl k závěru, že *žaloba proti napadenému rozhodnutí žalované ze dne 12.4.2016 není důvodná* s ohledem na níže uvedené.

Klíčovou otázkou ve věci bylo posouzení, zda pro účely příplatku k důchodu podle zákona č. 87/1991 Sb., lze počítat dobu strávenou ve vojenském táboře nucených prací (respektive u pomocného technického praporu) a v centralizačním klášteře, či nikoli.

Soud se v tomto směru podrobně seznámil s judikaturou NSS i ÚS, kterou obě strany hojně argumentovaly. Z rozsudku NSS ze dne 21.2.2008 č.j. 4Ads 89/2007-45 pak ve vztahu k této věci soud považuje za podstatné následující: „...*V případě, kdy **existuje více možností výkladu určitého právního předpisu** či některého jeho ustanovení, je třeba přihlížet k účelu*

právní úpravy, kterým je v případě zákona č. 87/1991 Sb. nepochybně snaha o zmírnění následků některých majetkových křivd způsobených totalitním státem v rozhodném období. **Jsou-li například k dispozici dva rovnocenné výklady, z nichž jeden je extenzivní a druhý restriktivní, musí soud zvolit ten z nich, jenž odpovídá dalším metodám výkladu, zejména pak úvaze teleologické...** Smyslem zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, je zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, učiněných v rozhodném období (§ 1 odst. 1). **Z tohoto pohledu není možno při aplikaci tohoto zákona postupovat příliš restriktivně a formalisticky, nýbrž naopak je nutno používat jej velmi citlivě, vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu a zejména s ohledem na citovaný smysl a účel tohoto zákona ...**“. Zdejší soud však takovou situaci v předmětné věci nespatřuje, jelikož výklad dotčených právních norem je z jeho pohledu jednoznačný.

NSS ve shora citovaném rozsudku dále uvedl, že „...Ve vztahu k těmto zjištěním zaujala žalovaná názor, že žalobci nárok na zvláštní příspěvek **nevznikl, protože doba neoprávněného věznění činila méně než 12 měsíců a rovněž doba pobytu v TNP byla kratší než 12 měsíců**. Nejvyšší správní soud však tento názor nesdílí. **Při výkladu, který zaujala žalovaná, by tak mohlo dojít k situaci, že osobě, u níž doba neoprávněného věznění činila 11 měsíců a doba pobytu v TNP činila rovněž 11 měsíců, by nárok na zvláštní příspěvek k důchodu nevznikl, zatímco osobě, která v jednom či druhém případě omezení osobní svobody dosáhla zákonem požadovaných 12 měsíců, by nárok na zvláštní příspěvek k důchodu vznikl.** ...Nejvyšší správní soud má za to, že takový výklad nelze přijmout, a to právě se zřetelem k nutnosti interpretovat právní předpisy z hlediska jejich účelu a smyslu, což platí především v oblasti restitučních a rehabilitačních zákonů, jimiž se demokratická společnost snaží alespoň částečně zmírnit následky minulých nejen majetkových, ale i jiných křivd. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že **nárok na zvláštní příspěvek k důchodu podle § 5 odst. 1 písm. c) zák. č. 357/2005 Sb. vznikne i tehdy, činí-li součet doby neoprávněného výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody uvedený v § 5 odst. 1 písm. c) bod 1. a doby zařazení v táborech nucených prací nebo pracovním útvaru, anebo centralizačním klášteře s režimem obdobným táborům nucených prací podle § 5 odst. 1 písm. c) bod 2 celkem nejméně 12 měsíců.**“. V tomto směru soud konstatuje, že je ovšem nutné dát za pravdu žalované v tom, že v řízení vedeném před NSS se jednalo o spor o tzv. **zvláštní příspěvek k důchodu**, který je tvořen fixní částkou, bez ohledu na celkovou dobu omezení osobní svobody, namísto této věci, kde je **příplatek k důchodu** tvořen částkou vypočtenou podle počtu měsíců, kdy byl žalobce omezen. **Pokud by zákonodárce měl v úmyslu umožnit sčítání dob omezení svobody, zajisté by to upravit v zákonném předpisu tak, jak to umožňuje právě zákon č. 357/2005 Sb., k němuž se vztahuje i předmětný rozsudek NSS.**

Soud si je vědom i krajní možnosti, kdyby určitá osoba byla 11 měsíců a 29 dnů držena v centralizačním klášteře, tedy by jí nevznikl žádný nárok na příplatek za účelem zmírnění křivd, v tom případě by se však daná osoba mohla obrátit na příslušného ministra za účelem odstranění tvrdosti zákona a v případě následného zařazení do služby u PTP či jiné formy omezení osobní svobody, by mohla být tato doba určitým způsobem zohledněna při následném odškodňování, samozřejmě za současného posouzení dalších možných vzniklých nároků na rehabilitaci osoby z jiných titulů.

Ústavní soud ve své judikatuře uvedl: „*Jako se při rozhodování ve věcech restitucí uplatňuje princip favoris restitutionis, tedy povinnost výkladu zákona ve prospěch osob restituujících, akceptovaný Ústavním soudem například v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 10/13 ze dne 29.5.2013 (177/2013 Sb.), má se v rozhodování o rehabilitacích osob pronásledovaných nedemokratickým režimem uplatňovat obdobný **princip favoris rehabilitationis**. Jeho obsahem sice nemůže být odškodnění všech křivd, ale má jím být jednak **úmysl rozhodnout v pochybnostech ve prospěch rehabilitace**, a nikoli v její neprospěch; a jednak vědomí toho, že demokratický režim by neměl ke křivdě vytvořené nedemokratickým režimem přidávat křivdu další.*“ (viz nálezy ÚS ze dne 15.4.2015, sp.zn. I. ÚS 819/15). V souladu s tímto rozhodnutím by bylo zcela jistě na místě v krajních případech, kdy osoba nesplní zákonné podmínky pro odškodnění podle žádného právního předpisu, ovšem celková doba jejího omezení na svobodě (z různých důvodů dle příslušných norem o rehabilitaci) by značně přesahovala požadovaných 12 měsíců pro jednotlivé příplatky a příspěvky, uznat této osobě splnění podmínky doby omezení, a to v přiměřeném rozsahu podle konkrétních okolností. Je pak zajisté rozdíl, zda tato osoba usiluje o příspěvek podle zákona č. 357/2005 Sb. nebo příplatek závislý na počtu měsíců podle zákona č. 87/1991 Sb.

Žalobce splnil zákonnou podmínku § 24 odst. 4 zákona, tedy mu vznikl nárok na příplatek k důchodu, který mu byl žalovanou přiznán a je mu vyplácen. Individuální nárok na příplatek k důchodu z titulu doby strávené v centralizačním klášteře mu nevznikl, jelikož zde pobýval pouze necelých 5 měsíců, nikoliv požadovaných 12 měsíců a zákon neumožňuje žalované počítat dobu u PTP s dobou v klášteře. Není možné ani přičtení čtyř měsíců v klášteře k době u PTP a následné zvýšení příplatku o 4 x 15,-Kč, jak si představuje žalobce. Částka 15,-Kč za každý měsíc je sice shodně upravena v § 24 odst. 4 zák. č. 87/1991 Sb. i v § 25 odst. 7 zák. č. 119/1990 Sb., ale to je pouze shoda okolností. Samostatně nelze žádné z těchto ustanovení na žalobce aplikovat, jelikož § 24 odst. 4 zák. č. 87/1991 Sb. se nevztahuje na příplatek za dobu v centralizačním klášteře a § 25 odst. 7 zák. č. 119/1990 Sb. lze použít pouze v případě 12ti měsíců strávených v centralizačním klášteře, což žalobce nesplnil. Tento přístup je pak spravedlivý s ohledem na další osoby, které mohly být zařazeny pouze v centralizačním klášteře, a to i po dobu delší než žalobce, ovšem kratší než požadovaných 12 měsíců a následně byly propuštěny na svobodu, tedy jim nevznikl absolutně žádný zákonný nárok na příplatek. Ačkoliv jsou tzv. rehabilitační zákony vytvořeny za účelem odškodnění všech křivd dřívějšího režimu, i tyto předpisy mají své limity, a je zde nutnost alespoň určité intenzity postižení dotyčné osoby. To je ostatně patrné z § 29 odst. 2 zákona, který nastavuje podmínky pro vznik nároku jen v případě občanů, na kterých byl vykonán trest smrti, kteří zemřeli v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru, nebo kteří byli zařazeni v táboře nucených prací nebo centralizačních klášterech s režimem obdobným táborům nucených prací nebo v pracovním útvaru alespoň 12 měsíců. Soud nechce žádným způsobem zlehčovat dobu strávenou žalobcem v jakémkoliv z těchto zařízení, ovšem s ohledem na shora uvedené je zjevné, že cílem odškodnění státem je odstranit takový následek, jakým je zejména úmrtí, nebo podstatně delší doba, při níž byla osoba zbavena svých práv a svobod, kterou zákonodárce stanovil v minimální délce jednoho roku.

Soud pak nemohl pominout i skutečnost, o jaké konkrétní částky odškodnění se v případě žalobce jedná, tedy jaký faktický vliv na jeho život má výše příplatku k důchodu.

Žalobce strávil v PTP dobu od 5.9.1950 do 31.12.1953, tedy celkem 39 měsíců a 26 dnů a žalovaná mu k jeho žádosti přiznala příplatek za celých čtyřicet měsíců. Jak ale vyplývá z dávkového spisu, přestože následně žalovaná zjistila, že dle aktuálně platné metodiky by se jednalo o období 39,87 měsíce a výše příplatku by tak správně činila 599,-Kč, ponechala žalobci příplatek v původní výši 600,-Kč měsíčně, tudíž byl žalobce zvýhodněn v tomto směru, byť o zanedbatelnou částku. V centralizačním klášteře byl žalobce umístěn od 13.4. do 4.9.1950, tedy 4 měsíce a 22 dnů. Soud sice nemá k dispozici přesný postup výpočtu příplatku, který je upraven vnitřní směrnicí žalované, dospěl však k závěru, že rozdíl, o který by byl příplatek k důchodu žalobci navýšen za období strávené v klášteře, by činil cca 71,-Kč měsíčně, tedy cca 852,-Kč ročně. Ve vztahu k rozhodující praxi NSS a ÚS se soud přiklání k tomu, že oněch cca 71,-Kč měsíčně nepředstavuje částku, která by měla podstatný vliv na finanční situaci žalobce na rozdíl od případu, kdy se účastník řízení soudil o příspěvek k důchodu ve výši 2.500,-Kč měsíčně, což je samozřejmě částka, která značně ovlivní příjem dané osoby. S ohledem na shora uvedené soud neshledal ani žádnou zvláštní podmínku, podle níž by žalovaná měla ve věci postupovat jinak, než jí ukládá zákon a neshledal ani žádnou okolnost, na jejímž základě by v tomto konkrétním případě musel krajský soud vykládat zákon extenzivně ve prospěch žalobce, jak žalobou požaduje.

Krajský soud v Plzni ze shora uvedených důvodů proto *žalobě žalobce nepřisvědčil a zamítl jí podle § 78 odst. 7 s.ř.s.* (soud zamítne žalobu, není-li důvodná), jak vyplývá z výroku I. rozsudku, jelikož *napadené rozhodnutí žalované ze dne 12.4.2016 shledal jako věcně správné a odpovídající zákonu*, když žalobce neprokázal, že by mu vznikl nárok na příplatek k důchodu i za dobu strávenou v centralizačním klášteře a žalovaná se dostatečným způsobem vypořádala i s jeho námitkami proti rozhodnutí ze dne 16.2.2016.

Žalobce ve věci neměl úspěch a správní orgán, tj. žalovaná, nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jak vyplývá z ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. (*výrok II. rozsudku*).

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o této stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. *Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.*

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná

nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 31. března 2017

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně